

*Azərbaycan Respublikası vergilər nazirinin
"09" iyun 2017-ci il tarixli
1717040100861200 №-li
Əmri ilə təsdiq edilmişdir.*

Hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə üzrə həyata keçirilən tədbirlərlə bağlı Metodoloji Rəhbərlik

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə (PL/TMM) üzrə həyata keçirilən tədbirlərlə bağlı Metodoloji Rəhbərlik” (bundan sonra – Metodoloji Rəhbərlik) “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa (bundan sonra – Qanun) əsasən hazırlanmışdır.

1.2. Metodoloji Rəhbərlik rezident hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə və daxili nəzarət tədbirlərinin təşkili qaydalarını müəyyən edir.

1.3. Metodoloji Rəhbərliyin məqsədi effektiv nəzarət tədbirlərini və prosedurlarını tətbiq etməklə hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərdən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi məqsədilə istifadə olunma riskini azaltmaqdan ibarətdir.

1.4. Hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən bu Metodoloji Rəhbərlikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərlə yanaşı daxili nəzarət sistemi üzrə əlavə tədbirlər də müəyyən edilə bilər.

1.5. Hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən müştərinin və ya benefisiarın eyniləşdirilməsi üçün bu Metodoloji Rəhbərlikdə nəzərdə tutulmuş sənədlərdən başqa qanunla müəyyən edilmiş qaydada əlavə sənədlərin təqdim olunması tələb edilə bilər.

1.6. Bu Metodoloji Rəhbərlik hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərin Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyasından kənarında fəaliyyət göstərən filialları və törəmə hüquqi şəxslərinə də şamil edilir.

1.7. Rezident hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərin xarici filiallarına və törəmə hüquqi şəxslərinə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində tələblərə əməl edilməsi onların yerləşdiyi ölkənin qanunvericiliyi ilə qadağan olunursa, hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər bu barədə Vergilər Nazirliyinə yazılı məlumat verməlidirlər.

1.8. Rezident hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərin xarici filiallarının və törəmə hüquqi şəxslərinin yerləşdiyi ölkənin cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində qanunvericiliyi ilə bu sahədə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi arasında

ziddiyyət mövcuddursa, xarici filiallar və törəmə hüquqi şəxslər yerləşdikləri ölkənin qanunvericiliyi ilə qadağan olunmursa bu sahədə daha yüksək standartları tətbiq etməlidirlər.

1.9. Qanunun 6.1.6-cı maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə 23 fevral 2009-cu il tarixli 66 nömrəli Fərmanının 4.7-ci bəndinə əsasən hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərə münasibətdə nəzarət orqanı Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyidir (bundan sonra – Vergilər Nazirliyi).

2. Əsas anlayışlar

2.0. Metodoloji Rəhbərlikdə istifadə olunmuş anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.0.1. **hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər** – notariuslar və vəkillər istisna olmaqla hüquqi xidmət göstərən bütün digər şəxslərdir;

2.0.2. **cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitləri və ya digər əmlak** – Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində təsbit edilmiş cinayətlərin törədilməsi nəticəsində birbaşa və ya dolayı yolla əldə olunmuş hər hansı pul vəsaitləri, daşınar və ya daşınmaz, maddi və ya qeyri-maddi əmlak, mülkiyyət hüquqlarını təsdiq edən hüquqi sənədlərdir;

2.0.3. **cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması (bundan sonra – pulların leqallaşdırılması)** - cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın əldə edilməsinin həqiqi mənbəyini gizlətmək və ya cinayət törətmiş şəxsin məsuliyyətdən yayınması üçün ona kömək etmək məqsədilə belə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın çevrilməsi və ya köçürülməsi, yaxud həmin məqsədlərlə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərindən və ya digər əmlakdan istifadə etməklə maliyyə əməliyyatlarının və ya digər əqdlərin həyata keçirilməsi, yaxud cinayət yolu ilə əldə edildiyini bilə-bilə pul vəsaitləri və ya digər əmlakın həqiqi xarakterinin, mənbəyinin, yerinin, onlara sərəncam verilməsinin, onların yerdəyişməsinin, belə pul vəsaitləri və ya digər əmlaka olan hüquqların və ya onların kimə məxsus olmasının ört-basdır edilməsi və ya gizlədilməsidir;

2.0.4. **pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyat** - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı mülki hüquqların əldə edilməsi, həyata keçirilməsi, dəyişdirilməsi və ya onlara xitam verilməsinə yönəlmiş əməllərdir;

2.0.5. **terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi** - əldə olunma mənbəyindən asılı olmayaraq pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın tamamilə və yaxud qismən, bilavasitə və ya dolayısi ilə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 102, 214, 214-2, 214-3, 215, 219, 219-1, 226,

277, 278, 279, 280, 282 və 283-1 ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllərin şəxs və ya qrup (dəstə, təşkilat) tərəfindən hazırlanmasının, təşkil olunmasının, törədilməsinin maliyyələşdirilməsi üçün, yaxud göstərilən əməllərin törədilməsi məqsədilə şəxsin və ya həmin məqsədlə yaradılan qrupun (dəstənin, təşkilatın) təmin edilməsi üçün istifadə olunacağını bilərək pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın qəsdən toplanılması və ya verilməsidir;

2.0.6. **PL/TMM**- pulların leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə;

2.0.7. **eyniləşdirmə** - şəxsiyyətin, hüquq qabiliyyətinin, təmsilçilik səlahiyyətinin və işgüzar fəaliyyətin müəyyən edilməsi məqsədi ilə həyata keçirilən tədbirlərin məcmusudur;

2.0.8. **verifikasiya** - əldə edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının həqiqiliyinin müəyyən edilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərin məcmusudur;

2.0.9. **yüksək riskli müştərilər** – siyahısı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası (bundan sonra MBNP) tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və dərc olunmuş, cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və muzdluluğu dəstəkləməsində, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslər, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş bankda hesaba malik şəxslər, qeyri-rezident şəxslər, xarici dövlətlərin siyasi xadimləri, pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və ya digər əmlakın idarə olunması həvalə olunmuş hüquqi şəxslər, nominal saxlayıcı olan və ya sənədli adsız səhmlər buraxmış hüquqi şəxslər, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində barəsində sanksiya tətbiq edilməli olan şəxslər, habelə bu şəxslərin sahibliyində və ya nəzarətində olan hüquqi şəxslərin, o cümlədən bu şəxslərin adından və ya onların tapşırığı ilə fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslər, bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.1-ci və 12.1-ci bəndlərində qeyd olunan meyarlara cavab verən əməliyyatların icra edilməsinə dair sifariş verən şəxslər, əvvəllər təqdim etdikləri eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığı aşkarlanan şəxslər, öz adından fəaliyyət göstərməsi və ya üçüncü şəxsin adından çıxış etməsi şübhə doğuran şəxslər, həyata keçirdiyi əməliyyatın pulların leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə hər hansı şəkildə əlaqəli olması şübhə doğuran şəxslərdir;

2.0.10. **aşağı riskli müştərilər** – yüksək riskli müştərilər kateqoriyasına daxil olmayan digər şəxslərdir;

2.0.11. **maliyyə monitorinqi orqanı** - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması sahəsində müvafiq səlahiyyətləri həyata keçirən MBNP-dir .

2.0.12. **monitorinq** - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla aparılmış əməliyyatlar barədə hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər və ya nəzarət orqanı tərəfindən təqdim edilən eləcə də mənbəyi bəlli olan digər məlumatlar əsasında həyata keçirilən nəzarət tədbiridir;

2.0.13. **nəzarət orqanları** - monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən Qanunun 9-12-ci maddələrinin tələblərinə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirən orqanlardır;

2.0.14. **monitorinq iştirakçıları** - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə Qanunun 9-12-ci və 12.1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş tədbirləri həyata keçirən, Qanunun 4-cü maddəsində nəzərdə tutulan şəxslərdir;

2.0.15. **daxili nəzarət sistemi**—PL/TMM üzrə daxili qayda və prosedurların hazırlanmasından, müştərilərin, onların adından çıxış edən səlahiyyətli nümayəndələrin, benefisiarların, əməliyyatların eyniləşdirilməsinə və verifikasiyasına, müştərinin və benefisiarın xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinə aid olduğunun müəyyən edilməsinə imkan verən daxili, mərkəzləşdirilmiş arxivin yaradılmasından, məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsinə dair qaydaların hazırlanmasından, əməkdaşlara PL/TMM üzrə üzrə mütəmadi təlimlərin keçirilməsindən, monitorinq olunmalı əməliyyatların aşkarlanması meyarlarının müəyyən edilməsindən, əməliyyatın həyata keçirilməsinin dayandırılması ilə əlaqədar meydana çıxacaq problemlərin həlli istiqamətində tədbirlərdən, daxili audit mexanizmindən, məsul şəxsin təyin edilməsindən və işə qəbul və işçilərin yoxlanması mexanizmlərinin, habelə xarakteri şübhə doğuran hər hansı əməliyyatın aşkarlanması, qarşısının alınması və lazımi məlumatların MBNP-ya təqdim olunması üzrə digər mexanizm və qaydaların hazırlanmasından ibarət olan nəzarət mexanizmidir;

2.0.16. **daxili audit mexanizmi** - PL/TMM sahəsində qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunması, daxili nəzarət sistemi çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi və hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərdə pulların leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi risklərinin idarə olunması məqsədilə həyata keçirilən daxili nəzarət tədbiridir;

2.0.17. **məsul şəxs** - hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər tərəfindən rəhbərlik, habelə struktur bölmələrin rəhbərliyi səviyyəsində təyin edilən PL/TMM fəaliyyəti üzrə daxili qayda və prosedurların həyata keçirilməsinə nəzarət etməyə, MBNP ilə məlumat

mübadiləsini həyata keçirməyə, həmçinin monitoring olunmalı əməliyyatlarla bağlı müvafiq hesabatların hazırlanmasına və təqdim edilməsinə məsul olan fiziki şəxsdir;

2.0.18. **rəhbərlik** - hüquqi şəxs olan hüquqi xidmət göstərən digər şəxsin adından çıxış edən hüquqi şəxsin idarəetmə orqanı olan müşahidə (direktorlar) şurası və ya icra orqanıdır;

2.0.19. **müştəri** - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyatın həyata keçirilməsinə dair hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərin hər hansı xidmətindən daimi və ya qeyri-müntəzəm istifadə edən fiziki və ya hüquqi şəxsdir;

2.0.20. **benefisiar** - pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyatlardan son nəticədə iqtisadi və ya hər hansı digər fayda əldə edən şəxs, habelə əqdlərin xeyrinə həyata keçiriləndi hüquqi şəxsin əsl sahibi və ya müştəriyə nəzarəti həyata keçirən fiziki şəxsdir;

2.0.21. **xarici dövlətlərin siyasi xadimləri** - hər hansı xarici dövlətdə mühüm ictimai vəzifə tutan və ya əvvəllər belə vəzifəni tutmuş şəxslər (dövlət və ya hökumət başçıları, nüfuzlu siyasətçilər, hökumət üzvləri, yuxarı instansiya məhkəmələrinin hakimləri, yüksək rütbəli hərbi qulluqçular, dövlət mülkiyyətində olan müəssisələrin rəhbər vəzifəli şəxsləri, siyasi partiyaların vəzifəli şəxsləri), onların ailə üzvləri və yaxın qohumlarıdır;

2.0.22. **limit** - on beş min manat. Bu məbləğdə və ya bundan artıq məbləğdə həyata keçirilməsi gözlənilən hər hansı birdəfəlik əməliyyatdan əvvəl (bu hala həmçinin limit çərçivəsində həyata keçirilərək bir-biri ilə əlaqəsi olan və ümumi məbləği limitdən artıq olan bir neçə əməliyyat aiddir).

3. Pulların leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə üzrə qanunvericiliyin tətbiq olunduğu əməliyyatlar

3.0. Aşağıdakı əməliyyatların aparılması zamanı bu Metodoloji Rəhbərliyin 5-14-cü hissələrinin və PL/TMM üzrə qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməlidir:

3.0.1. hüquqi şəxslərin yaradılması, onların fəaliyyətinin təmin və idarə edilməsi, bu məqsədlərlə pul vəsaitlərinin toplanmasının təşkil edilməsi, habelə hüquqi şəxslərin alqı-satqısı ilə əlaqədar əməliyyatlar;

3.0.2. müştərinin bank və ya qiymətli kağız hesablarının idarə olunması ilə əlaqədar əməliyyatlar;

3.0.3. müştərinin pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızlarının və ya digər əmlakının idarə olunması ilə əlaqədar əməliyyatlar;

3.0.4. daşınmaz əmlakın alqı-satqısı ilə əlaqədar əməliyyatlar.

4. Monitoring olunmalı pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyatlar

4.1. Məbləğindən asılı olmayaraq aşağıdakı pul vəsaitləri və ya digər əmlak, onlarla bağlı olan əməliyyatlar və ya belə əməliyyatların aparılmasına cəhdlər barədə məlumatlar MBNP-ya təqdim olunur:

4.1.1. pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın cinayət yolu ilə əldə edilməsi və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar olmasına şübhələr və ya bu şübhələrin olması üçün kifayət qədər əsas yaradan hallar;

4.1.2. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.2-ci bəndində nəzərdə tutulan dövlətlərin (ərazilərin) vətəndaşları ilə, qeydiyyat, yaşayış və ya əsas fəaliyyət yeri həmin dövlətdə (ərazidə) olan şəxslərlə, eləcə də göstərilən dövlətlərdə (ərazilərdə) qeydiyyatdan keçmiş şəxslərlə əlaqədar pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı hər hansı əməliyyatlar;

4.1.3. xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinin pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyatları;

4.1.4. Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyasından kənardakı anonim hesabdən pul vəsaitlərinin daxil olması və ya Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyasından kənara anonim hesaba pul vəsaitlərinin köçürülməsi ilə bağlı həyata keçirilən əməliyyatlar;

4.1.5. bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.3-cü bəndində nəzərdə tutulan şəxslərlə həyata keçirilən əməliyyatlar.

4.2. Pulların leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın, habelə silahlı separatizmin, ekstremizmin və mizadlığın dəstəklənməsində, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan, maliyyə əməliyyatlarının aparılması zamanı eyniləşdirmə məlumatlarının açıqlanması tələb olunmayan dövlətlərin siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi qaydada MBNP tərəfindən müəyyənləşdirilir. (<http://www.fiu.az/aze/emekdashliq-etmeyen-olkeler/>)

4.3. Terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, habelə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının aidiyyəti qətnamələrinə əsasən bəzələrinə sanksiyalar tətbiq edilməli olan fiziki və ya hüquqi şəxslərin siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi qaydada MBNP tərəfindən müəyyənləşdirilir.

(<http://www.fiu.az/aze/wp-content/uploads/2014/10/Sanksiya-Siyahisi-18.04.2017.pdf>)

4.4. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.2-ci və 4.3-cü bəndlərində qeyd edilən siyahılar Vergilər Nazirliyinin və MBNP-nın rəsmi internet sahifəsində dərc olunur. Həmin siyahıların yenilənməsi barədə Vergilər Nazirliyindən daxil olmuş bildirişlər fəaliyyətlərin təşkili zamanı nəzərə alınmalıdır. (<http://www.taxes.gov.az/modul.php?name=minstitut&lang=>)

5. Müştərilərin və benefisiarların eyniləşdirilməsi

5.1. Pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin müəyyənəşdirilməsi və qarşısının alınması üçün müştərilər və benefisiarlar eyniləşdirilməli, həmçinin işgüzar əlaqələrin məqsədi müəyyən edilməlidir.

5.2. Aşağıdakı hallarda müştərilərin və benefisiarların eyniləşdirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir:

5.2.1. işgüzar münasibətlərin yaradılmasından əvvəl;

5.2.2. limit və ya bundan artıq məbləğdə həyata keçirilməsi gözlənilən hər hansı birdəfəlik əməliyyatdan əvvəl (bu hala həmçinin limit çərçivəsində həyata keçirilərək bir-biri ilə əlaqəsi olan və ümumi məbləği limitdən artıq olan bir neçə əməliyyatlara aiddir);

5.2.3. pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və ya terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə və ya belə şübhə üçün kifayət qədər əsaslar yaradan hallar olduqda;

5.2.4. müştəri və ya benefisiarla bağlı əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığı aşkarlandıqda.

5.3. Daşınmaz əmlakın alqı-satqısı üzrə vasitəçilik xidməti göstərən fiziki və ya hüquqi şəxslər bu Metodoloji Rəhbərlikdə nəzərdə tutulmuş eyniləşdirmə tədbirlərini yalnız limitdən yuxarı məbləğdə nağd şəkildə aparılan əməliyyatlar həyata keçirilərkən tətbiq etməlidirlər.

5.4. Əməliyyatın ümumi məbləği əməliyyatın icra olunmasından əvvəl məlum deyilsə, müştərinin və benefisiarın eyniləşdirilməsi əməliyyatın məbləğinin limitdən artıq olmasının müəyyənəşdiyi andan həyata keçirilir.

5.5. Hüquqi şəxsin eyniləşdirilməsi aşağıdakı sənədlər əsasında aparılır:

5.5.1. nizamnamənin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti;

5.5.2. dövlət qeydiyyatına alınma haqqında sənədin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti;

5.6. Hüquqi şəxsin nizamnaməsi və dövlət qeydiyyatına alınması haqqında sənəd əsasında hüquqi şəxsin hüquqi ünvanı, təşkilati-hüquqi forması, təsisçilərinin adı (və ya fiziki şəxsin adı və soyadı) və hüquqi statusu müəyyən edilməlidir.

5.7. Fiziki şəxsin eyniləşdirilməsi şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd əsasında aparılır.

5.8. Hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxsin eyniləşdirilməsi aşağıdakı sənədlər əsasında aparılır:

5.8.1. şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd;

5.8.2. müvafiq vergi orqanı tərəfindən verilmiş şəhadətnamə.

5.9. Müştərini səlahiyyətli nümayəndə təmsil etdikdə nümayəndəyə verilmiş notariat qaydasında təsdiq olunmuş etibarnamə tələb edilməli və həmin nümayəndənin eyniləşdirilməsi və verifikasiyası üçün tədbirlər görülməlidir.

5.10. Eyniləşdirmə üçün təqdim olunan şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti, habelə müvafiq vergi orqanı tərəfindən verilmiş şəhadətnamənin, nümayəndənin səlahiyyətlərini təsdiq edən etibarnamənin, notariat qaydasında təsdiq olunmuş hüquqi şəxsin nizamnaməsinin və dövlət qeydiyyatına alınması haqqında sənədin surətləri hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərdə saxlanılmalıdır.

5.11. Hal-hazırda işgüzar münasibətləri davam edən müştərilərin eyniləşdirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir.

6. Müştərlərin və benefisiarların verifikasiyası

6.1. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 5.2-ci bəndində nəzərdə tutulan hallarda etibarlı mənbələr vasitəsilə müştəri və benefisiar barəsində əldə olunmuş eyniləşdirmə məlumatlarının verifikasiyası üçün tədbirlər görülməlidir. Hüquqi şəxs olan müştərinin səhmdarlarının və rəhbərliyinin müəyyən edilməsi üçün tədbirlər görülməlidir. Hüquqi şəxs olan müştəriyə nəzarəti həyata keçirən, hüquqi şəxsin əsl sahibi (benefisiar) olan və ya son nəticədə hüquqi şəxsə nəzarəti həyata keçirən fiziki şəxslərin müəyyən edilməsi üçün də tədbirlər görülməlidir.

6.2. Hüquqi şəxsin verifikasiyası üçün həyata keçirilən tədbirlər aşağıdakılardır:

6.2.1. hüquqi şəxsin təqdim etdiyi məlumatların hüquqi şəxslərin dövlət reyestrinə daxil edilən məlumatlarla üzləşdirilməsi;

6.2.2. hüquqi şəxsin fəaliyyəti barədə kütləvi informasiya vasitələrindən, internet informasiya ehtiyatlarından və ya rəsmi nəşrlərdən məlumatların əldə olunması;

6.2.3. əldə olunan yeni məlumatların əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatları ilə üzləşdirilməsi.

6.3. Fiziki şəxsin verifikasiyası üçün həyata keçirilən tədbirlər aşağıdakılardır:

6.3.1. doğum haqqında şəhadətnamə, pasport, sürücülük vəsiqəsi və ya digər rəsmi sənəd əsasında doğum tarixinin təsdiqlənməsi;

6.3.2. mənzil-kommunal xidməti və ya qeyri-yaşayış sahələrindən istismar haqqı üçün mədaxil qəbzləri, yaxud mülkiyyət hüququnun dövlət qeydiyyatına alınması haqqında daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən çıxarış, order, icarə və ya kirayə müqaviləsi əsasında yaşayış yeri üzrə qeydiyyatın təsdiqlənməsi.

6.4. Müştəridən onun işgüzar münasibətlərinin məqsədi və mahiyyəti barədə məlumat əldə edilməlidir.

6.5. Müştərinin işgüzar münasibətləri və həyata keçirilmiş əməliyyatlarına dair əldə olunmuş məlumatların bu Metodoloji Rəhbərliyin 11.3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş müddətlərdə yenilənməsi üzrə tədbirlər görülməlidir. Məlumatların mütəmadi qaydada yenilənməsi üzrə həyata keçirilməli tədbirlər aşağıdakılardır:

6.5.1. həyata keçirilmiş əməliyyatın müştəri, onun sahibkarlıq fəaliyyəti və vəsaitlərinin mənbəyi barədə məlumatlara uyğun gəlməsinin təmin edilməsi məqsədilə həmin əməliyyatın təhlili;

6.5.2. yüksək riskli müştərilər və ya işgüzar münasibətlər barədə mövcud olan məlumatların tədqiq edilməsi yolu ilə müştərinin eyniləşdirilməsinə dair əldə olunmuş məlumatların və sənədlərin vaxtaşırı yenilənməsi.

6.6. Hal-hazırda işgüzar münasibətləri davam edən müştərilərin verifikasiyası üçün yuxarıda qeyd olunan tədbirlər görülməlidir.

7. Yüksək riskli müştərilərlə əməliyyatlara dair əlavə eyniləşdirilmə tədbirləri

7.1. Yüksək risk kateqoriyasına daxil olan müştərilər və onların həyata keçirdikləri əməliyyatlar üzrə əlavə eyniləşdirmə tədbirlərinin tətbiq olunması zəruridir.

7.2. Monitorinq subyektlərində belə müştərilərin və ya onların fəaliyyətlərinin məxfiliyinin qorunması üçün hazırlanmış təhlükəsizlik tədbirləri, bu məlumatların məsul şəxs, auditorlar və ya digər aidiyyəti şəxslər tərəfindən yoxlanılmasının qarşısını almamalıdır.

7.3. Metodoloji Rəhbərliyin 2.0.9-cu yarımbəndində nəzərdə tutulan yüksək riskli müştərilərlə əməliyyatlara aşağıdakı əlavə eyniləşdirmə tədbirləri tətbiq olunur:

7.3.1. hesabların və işgüzar əlaqələrin yoxlanılması və ya digər üsullarla əməliyyatın həyata keçirilməsi məqsədinin və əməliyyatın mahiyyətinin aydınlaşdırılması;

7.3.2. hüquqi şəxs olan müştərinin səhmdarlarının və onların iştirak paylarının öyrənilməsi;

7.3.3. digər etibarlı mənbələr vasitəsilə müştəri, benefisiar və əgər mümkündürsə pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın mənbəyi barədə daha dəqiq məlumatların əldə edilməsi və üzləşdirilməsi.

8. Xarici dövlətlərin siyasi xadimləri

8.1. Metodoloji Rəhbərlikdə nəzərdə tutulan eyniləşdirilmə və verifikasiya tədbirləri ilə yanaşı, müştərinin və ya benefisiarın xarici dövlətlərin siyasi xadimi olmasının müəyyən edilməsi məqsədilə tədbirlər görülməlidir.

8.2. Xarici dövlətlərin siyasi xadimləri ilə işgüzar münasibətlər yalnız rəhbərliyin razılığı əsasında yaradıla bilər. Müştərinin və ya benefisiarın xarici dövlətlərin siyasi xadimi olması işgüzar münasibətlərin yaradılmasından sonra məlum olarsa, işgüzar münasibətlər yalnız rəhbərliyin razılığı əsasında davam etdirilə bilər.

8.3. Xarici dövlətlərin siyasi xadimləri olan müştərilərin və ya benefisiarların pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakının mənbəyi barədə məlumatlar əldə edilməlidir.

8.4. Şəxsin xarici dövlətlərin siyasi xadimi olmasını müəyyən etmək məqsədilə hər yeni müştəridən bu barədə məlumatlar alınmalı, eləcə də həmin məlumatlar açıq mənbələr və xüsusi elektron məlumat bazaları vasitəsilə yoxlanılmalıdır.

8.5. Xarici dövlətlərin siyasi xadimləri ilə hal-hazırda davam edən işgüzar münasibətlər mütəmadi olaraq nəzarətdə saxlanılmalı, eyniləşdirmə və verifikasiya sənədlərinin vaxtaşırı yenilənməsi üçün tədbirlər görülməlidir.

8.6. Metodoloji Rəhbərliyin 7.3-cü bəndinə uyğun olaraq xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinə münasibətdə əlavə eyniləşdirilmə tədbirləri tətbiq edilməlidir.

9. Birbaşa əlaqə qurmadan texnoloji vasitələrdən istifadə etməklə işgüzar münasibətlərin qurulması

9.1. Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsində texnoloji vasitələrdən istifadə riskinin minima endirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir.

9.2. Hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər ilə birbaşa əlaqə qurmadan texnoloji vasitələrdən istifadə etməklə işgüzar münasibətlər qurulan zaman bu Metodoloji Rəhbərlikdə nəzərdə tutulan eyniləşdirilmə və verifikasiya tədbirləri ilə yanaşı minimum aşağıdakı tədbirlər görülməlidir:

9.2.1. işgüzar münasibət qurulan müştərinin şəxsiyyətinin dəqiqləşdirilməsi məqsədilə verifikasiya tədbirlərini həyata keçirmək;

9.2.2. işgüzar münasibət qurulan müştərinin yaşadığı faktiki ünvanın müəyyənləşdirilməsi məqsədilə verifikasiya tədbirlərini həyata keçirmək.

10. Müştərilərin və benefisiarların risk kateqoriyaları üzrə eyniləşdirilməsi və onlar tərəfindən həyata keçirilən əməliyyatların davamlı monitorinqi

10.1. Müştərilər və benefisiarlar yüksək və aşağı risk kateqoriyalarına bölünürlər.

10.2. Müştərilər tərəfindən aparılan əməliyyatlar davamlı monitorinq olunmalıdır.

10.3. Aşağı riskli müştərilər üzrə eyniləşdirmə məlumatları ən azı iki ildə bir dəfə, yüksək riskli müştərilər üzrə altı ayda bir dəfə yenilənməlidir.

10.4. Monitorinq risklər əsas götürülərək qeyri-adi və şübhəli əməliyyatlar müəyyən edilməsi məqsədilə həyata keçirilməlidir. Monitorinqin həyata keçirilməsi zamanı müştərinin qeyri-adi və ya şübhəli əməliyyatlar aparması ehtimallarının müəyyən edilməsi üçün aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır:

10.4.1. müəyyən əməliyyat kateqoriyaları üzrə limitlər müəyyən etməklə həmin limitlərdən yuxarı olan əməliyyatların aşkar olunması;

10.4.2. müştərinin işgüzar fəaliyyət sahəsinin onun həyata keçirdiyi əməliyyatlara uyğunluğunun yoxlanılması;

10.4.3. iqtisadi və ya kommersiya məqsədi olmayan əməliyyatların aşkarlanması.

10.5. Yüksək riskli əməliyyatlara münasibətdə monitorinq daha intensiv aparılmalıdır.

10.6. Mövcud müştərilərin işgüzar münasibətlərinin məqsədi və mahiyyəti barədə məlumatların mütəmadi qaydada monitorinqi aparılmalıdır.

11. Qeyri-adi və şübhəli əməliyyatlar

11.1. Qeyri-adi əməliyyatlar müştərinin mövcud fəaliyyəti üçün xarakterik olmayan mürəkkəb, habelə aydın iqtisadi və ya qanuni məqsədə malik olmayan, iqtisadi cəhətdən qeyri-rasional şəkildə və nisbətən iri həcmli nağd vəsaitlərlə həyata keçirilən əməliyyatlar hesab olunur.

11.2. Qeyri-adi əməliyyat PL/TMM riski yaratma ehtimalının yüksək olacağı güman edildikdə şübhəli əməliyyat hesab olunur.

11.3. Qeyri-adi əməliyyatlar bir sıra mühüm elementlərlə xarakterizə oluna bilər. Məsələn, müştəri həyata keçirəcəyi əməliyyatın məqsədini və gəlirlərinin mənbəyini gizlətmək məqsədilə, həmin əməliyyatı elə şərtlərlə həyata keçirməyə çalışır ki, bu halda əməliyyat haqda məlumatın qanunvericiliklə maliyyə monitorinqi orqanına məcburi qaydada təqdim edilməsi istisna olunsun.

11.4. Bütün mürəkkəb, iri həcmli qeyri-adi, habelə açıq-aşkar iqtisadi və ya qanuni məqsədi olmayan əməliyyatların təyinatı və mahiyyəti aydınlaşdırılmalı və bununla əlaqədar yazılı

təhlil hesabatı tərtib edilməlidir. Zərurət yarandığı təqdirdə hesabat qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada MBNP-a və Vergilər Nazirliyinə təqdim edilməlidir.

Təhlil hesabatının şübhəli xarakter daşdığı məsul şəxs tərəfindən təsdiqləndiyi halda bir iş günü ərzində MBNP-a və Vergilər Nazirliyinə təqdim edilməlidir.

12. Şübhəli əməliyyatların aşkarlanması və məlumatların təqdim olunması

12.1. Aşağıdakı əlamətləri daşıyan əməliyyatlar şübhəli əməliyyatlar hesab edilir:

12.1.1. ümumi məbləği limitdən artıq olan əməliyyatlar;

12.1.2. xarici dövlətlərin siyasi xadimləri ilə həyata keçirilən hər hansı əməliyyat;

12.1.3. müştərinin limitdən aşağı məbləğdə mütəmadi olaraq və çox sayda təkrarlanan əməliyyatları;

12.1.4. müştərinin məlumatların üçüncü şəxsə təqdim edilməməsi üçün təzyiq göstərməsi;

12.1.5. hüquqi şəxsin öz biznesinin məqsədi, öz direktor və əməkdaşlarının adları, biznesin həyata keçirildiyi məkan barədə əlavə məlumat verməkdən imtina etməsi;

12.1.6. benefisiarın müəyyənləşdirilməsinin mümkün olmadığı əməliyyatlar;

12.1.7. müştərinin hüquqi xidmət göstərən digər şəxslə öz biznesini həyata keçirdiyi məkanda deyil, fərqli yerdə görüşmək istəyini israrla bildirməsi;

12.1.8. müştərinin sahibkarlıq fəaliyyətinə və ya maddi durumuna qeyri-mütənasib əməliyyatlar;

12.1.9. müştərinin adi əməliyyatlarının xarakterindən fərqli bir və ya bir neçə günlük əməliyyatlar;

12.1.10. üçüncü şəxsin xeyrinə əmanət hesabının açılması və həmin hesaba nağd vəsaitlərin daxil edilməsi ilə əlaqədar əməliyyatlar;

12.1.11. qeyri-hökumət təşkilatları və ya dini təşkilatlarla həyata keçirilən hər hansı əməliyyat;

12.1.12. təyinatı dəqiq göstərilməyən nağd xarici valyutanın alınması və ya satılması;

12.1.13. fiziki şəxs tərəfindən hər hansı hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalına nağd şəkildə pay qoyuluşu;

12.1.14. mal dövriyyəsi və ya xidmətlərlə aydın bağlılığı olmayan ödənişlərin həyata keçirilməsi;

12.1.15. avans ödənişinin həyata keçirilməsindən sonra müqavilə üzrə malın ölkə ərazisinə gətirilməməsi və vəsaitin geri qaytarılmaması;

12.1.16. rezident və qeyri-rezident arasında bağlanmış müqavilənin yerinə yetirilməməsinə görə cərimə və bu növdən olan digər haqların ödənilməsi;

12.1.17. adsız qiymətli kağızlar vasitəsilə həyata keçirilən hər hansı əməliyyat.

12.2. Əməliyyatın şübhəli xarakter daşdığı məsul şəxs tərəfindən təsdiqləndiyi halda məlumat MBNP-ya göndərilir. Məlumat MBNP-ya təqdim edildiyi vaxtdan 2 iş günü ərzində əməliyyat icra edilməməlidir.

12.3. MBNP şübhə yaradan əməliyyat haqqında ona təqdim edilmiş məlumatlar əsasında həmin əməliyyatın icrasının dayandırılması barədə 2 iş günü ərzində əsaslandırılmış qərar qəbul edib hüquqi xidmət göstərən digər şəxslərə müvafiq göstəriş göndərir. Bu müddət ərzində əməliyyatın dayandırılması barədə MBNP-nın göstərişi daxil olmazsa, əməliyyat icra edilir. Şübhə yaradan əməliyyatın icrası MBNP tərəfindən 72 saatdan artıq olmayan müddətə dayandırıla bilər.

12.4. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 12.1-ci bəndində qeyd edilən hər hansı bir əməliyyat formal cəhətdən mövcud olarsa, lakin əməliyyat və müştərinin fəaliyyəti pulların leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı olmasına şübhə yaratmırsa, əməliyyat aparılır. Lakin müştərinin sonrakı fəaliyyətinə daha ciddi diqqət yetirilir, əməliyyatları izlənilir və nəzarətdə saxlanılır.

13. Məlumatların MBNP-ya təqdim olunması

13.1. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.1-ci və 13.4-cü bəndlərində göstərilən hallarda aşağıdakı məlumatlar Qanunun 11.1.1-11.1.7 bəndlərinə və MBNP-ya məxsus rəsmi saytda yerləşdirilmiş aidiyyəti məlumatların təqdim edilməsi qaydalarına (www.fiu.az/aze/wp-content/uploads/2015/06/MTQ-1.pdf) uyğun olaraq həmin sayt vasitəsi ilə təqdim edilməlidir (www.fiu.az/aze/melumatlarin-gonderilmesi):

13.2. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 4.1-ci və 13.4-cü bəndlərində göstərilən əməliyyatlara dair məlumatlar həmin əməliyyatın icra olunmasından əvvəl təqdim edilməlidir. Əməliyyatın icra olunmaması mümkün deyildirsə və ya əməliyyatın icra olunmamasının benefisiarın müəyyənləşməsinə maneə yaradacağı məlumdursa, əməliyyatın icrasından bir iş günü ərzində sonra MBNP-ya məlumat verilməlidir.

13.3. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 13.1-ci bəndində qeyd olunan məlumatlar vəziyyətin təxirəsalınmazlığı nəzərə alınaraq, şifahi şəkildə MBNP -ya verilə bilər. Həmin məlumatların bir iş günü ərzində yazılı şəkildə MBNP-ya təqdim olunması təmin edilməlidir.

13.4. Əməliyyatın tərəflərini bu Metodoloji Rəhbərliyə uyğun olaraq eyniləşdirmək mümkün olmadıqda və ya müştəri və ya benefisiar barədə eyniləşdirmə məlumatlarının təqdim edilməsindən imtina edildikdə, müştəri və ya benefisiarla bağlı əvvəllər təqdim edilmiş eyniləşdirmə məlumatlarının doğru olmadığı aşkarlandıqda, müvafiq əməliyyat həyata

keçirilməməli, işgüzar münasibətlər yaradılmamalı və bu Metodoloji Rəhbərliyə uyğun olaraq bir iş günü ərzində MBNP-ya məlumat verilməlidir.

13.5. Metodoloji Rəhbərliyin 4.1-ci və 13.4-cü bəndlərində göstərilən əməliyyatlara dair məlumatlar MBNP-ya təqdim edildiyi vaxtdan iki iş günü ərzində həmin əməliyyatlar icra edilməməlidir. Bu müddət ərzində əməliyyatın dayandırılması barədə MBNP-nın göstərişi daxil olmazsa, əməliyyat icra edilə bilər.

13.6. Monitoring subyektləri tərəfindən məlumatlar MBNP rəsmi internet saytında göstərilmiş müvafiq forma üzrə daxil edilir və aşağıdakı vasitələrdən biri ilə təqdim olunur:

13.6.1. monitoring subyektlərinin məsul şəxsi tərəfindən imzalanmış və möhürlə təsdiq edilmiş kağız daşıyıcıda;

13.6.2. Gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilmiş elektron formatda;

13.6.3. Müvafiq forma üzrə MBNP rəsmi internet saytı vasitəsilə.

14. Məlumatların sənədləşdirilməsi və məxfiliyin təmin edilməsi

14.1. Aşağıdakı məlumatlar və sənədlər qeydə alınmalı və saxlanılmalıdır:

14.1.1. müştərinin, benefisiarın və səlahiyyətli nümayəndənin eyniləşdirmə və verifikasiya sənədləri;

14.1.2. müştəri tərəfindən həyata keçirilmiş pul vəsaitləri və ya digər əmlakla bağlı əməliyyatlara dair sənədlər (əməliyyatların aparılması üçün əsas və s.);

14.1.3. xarici dövlətlərin siyasi xadimlərinin əməliyyatlarına dair əldə olunmuş məlumatlar və sənədlər;

14.1.4. qeyri-adi əməliyyatların təyinatı və mahiyyəti ilə bağlı əldə olunmuş bütün məlumatlar və sənədlər, habelə bununla əlaqədar hazırlanmış yazılı təhlil hesabatları;

14.1.5. cari və şübhəli əməliyyatlar barədə MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə təqdim olunmuş məlumatlar və sənədlər, o cümlədən hər hansı bir əməliyyatın və ya işgüzar əlaqənin şübhəli olub- olmamasını müəyyən etmək məqsədilə aparılmış təhlil nəticəsində əldə olunmuş məlumatlar və sənədlər;

14.1.6. MBNP-nın və Vergilər Nazirliyinin yazılı sorğuları və bu sorğulara verilmiş cavablar;

14.1.7. Bu Metodoloji Rəhbərliyin tələblərinə əməl edilməsi ilə bağlı həyata keçirilmiş nəzarət tədbirləri üzrə Vergilər Nazirliyi ilə aparılmış yazışmalar və sənədlər.

14.2. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 14.1-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş məlumatlar və sənədlər qanunvericilikdə daha uzun müddət nəzərdə tutulmayıbsa, əməliyyat başa çatdıqdan, müştəri ilə işgüzar münasibətlərə xitam verilməsindən sonra ən azı 5 il

müddətində kağız və ya elektron məlumat daşıyıcılarında qeydiyyatı aparılmaqla saxlanılmalıdır.

14.3. Məlumatların qeydə alınması və saxlanması sənədlərin reyestrinin aparılması vasitəsilə həyata keçirilir. Sənədlərin reyestri (bundan sonra – reyestr) bu Metodoloji Rəhbərliyin 14.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş məlumatların sənədləşdirilərək qeydə alındığı məlumat toplusudur. Reyestrə daxil edilən məlumatlar məxfi məlumatlar hesab edilir və reyestrə girişi olan səlahiyyətli şəxslərin siyahısı tərtib olunaraq rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunur.

14.4. Reyestr elektron və ya kağız daşıyıcılarda saxlanıla bilər.

14.5. Reyestrə məlumatlar buna xüsusi səlahiyyəti olan əməkdaş tərəfindən daxil edilir.

14.6. Reyestrə sənəd haqqında məlumat müvafiq sənədin saxlanma müddəti başa çatanaqəd saxlanılır. Sənədlərin müəyyən edilmiş saxlanma müddətlərinin azaldılması qadağandır. Sənədlər onların əhəmiyyəti nəzərə alınaraq daha uzun müddətdə saxlanıla bilər.

14.7. Sənədləşdirilmiş məlumatların təhlükəsizliyi, məxfi saxlanması və səlahiyyəti olmayan şəxslər tərəfindən istifadə olunmaması təmin edilməlidir.

14.8. Zəruri hallarda saxlanılan sənədlər müvəqqəti istifadə üçün yalnız rəhbərlik tərəfindən imzalanmış tələbnamə əsasında götürülə bilər.

14.9. Zərurət yarandığı halda MBNP və ya Vergilər Nazirliyi tərəfindən sənədlərin saxlanması üçün bu Metodoloji Rəhbərliyin 14.2-14.4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş müddətlər uzadıla bilər.

14.10. Metodoloji Rəhbərliyin 14.1-ci bəndində nəzərdə tutulan sənədlər müvafiq sorğu əsasında monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə təqdim edilməlidir.

15. İşə qəbul və işçilərin yoxlanılması

Nəzarət subyektləri PL/TMM sahəsində işə qəbul və işçilərin yoxlanılması MBNP rəsmi saytında yerləşdirilmiş (www.fiu.az/aze/normativ-xarakterli-aktlar) “Monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən yaradılan daxili nəzarət sisteminin təşkil olunması üzrə məsul şəxslərin peşə ixtisasına və təcrübəsinə dair tələblər”-rə əsasən həyata keçirilməlidir.

16. Məsul şəxs

16.1. Rəhbərlik, habelə struktur bölmələrinin rəhbərliyi səviyyəsində PL/TMM sahəsində fəaliyyət üzrə daxili qayda və prosedurların həyata keçirilməsinə nəzarət etməyə, MBNP və Vergilər Nazirliyi ilə məlumat mübadiləsini həyata keçirməyə, həmçinin monitoring olunmalı əməliyyatlarla bağlı müvafiq hesabatları hazırlamağa və təqdim etməyə məsul şəxs təyin edilir. Məsul şəxs kimi təyin edilmiş şəxslər barədə ətraflı məlumat rəsmi şəkildə Vergilər Nazirliyinə təqdim edilir.

16.2. Nəzarət subyektlərinin məsul şəxsi MBNP-nin rəsmi saytında yerləşdirilmiş (www.fiu.az/aze/normativ-xarakterli-aktlar) "Monitoring iştirakçıları və monitoringdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən yaradılan daxili nəzarət sisteminin təşkil olunması üzrə məsul şəxslərin peşə ixtisasına və təcrübəsinə dair tələblər" əsasında təyin edilir və aparılacaq işlər müəyyən olunur .

17. PL/TMM üzrə təlimlərin keçirilməsi

17.1. Əməkdaşlar üçün ildə azı bir dəfə PL/TMM ilə əlaqədar təlimlər keçirilməli və onların bu sahədə keçirilən təlimlərdə iştirakları təmin edilməlidir. Təlimin məqsədi əməkdaşların PL/TMM sahəsi üzrə qanunvericiliyə, eləcə də daxili nəzarət sisteminin tələblərinə, onların həyata keçirilməsi proqramlarına və daxili nəzarətin təşkili üzrə qəbul edilmiş prosedurlara riayət etmələri üçün PL/TMM sahəsindəki zəruri biliklərin əldə edilməsidir.

17.2. Vəzifə funksiyalarından asılı olaraq əməkdaşlar üçün aşağıda göstərilən təlim kursları təşkil edilməlidir:

17.2.1. mütəmadi olaraq PL/TMM sahəsi üzrə normativ hüquqi baza ilə, habelə MBNP-nin və Vergilər Nazirliyinin qəbul etdiyi normativ xarakterli aktlarla tanışlıq;

17.2.2. PL/TMM sahəsi üzrə qəbul olunmuş daxili nəzarət sistemi ilə tanışlıq;

17.2.3. daxili nəzarət sisteminin həyata keçirilməsi üzrə proqramlar və bu proqramlar üzrə praktiki məşğələlər;

17.2.4. PL/TMM sahəsində şübhəli əməliyyatların aşkarlanması üzrə trening və praktiki məşğələlər.

17.3. Rəhbər tərəfindən hazırlıq və təlim keçməli olan işçilərin siyahısı təsdiq edilir. Bu siyahıya hər bir halda aşağıdakı əməkdaşlar daxil edilir:

17.3.1. aidiyyəti struktur bölmələrin rəhbərləri;

17.3.2. məsul şəxs;

17.3.3. hüquq və daxili audit şöbələrinin və ya bu şöbələrin funksiyalarını həyata keçirən digər şöbələrin əməkdaşları;

17.3.4. müştərilərə bilavasitə xidmət göstərən əməkdaşlar;

17.3.5. hüquqi xidmət göstərən digər şəxsin strukturu və fəaliyyət xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla onun operativ idarə edilməsi və qərarların qəbulunda iştirak edən digər əməkdaşları.

17.4. Təlim planlı və plandankənar formada aparıla bilər.

17.5. Planlı təlim rəhbərliyin hər il təsdiq etdiyi təlim proqramına uyğun olaraq məsul şəxs tərəfindən aparılır.

17.6. Təlim proqramları PL/TMM sahəsi üzrə qanunvericiliyin tələblərini, eləcə də müştərilərin fəaliyyət xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla hazırlanır.

17.7. Əməkdaşların bilik və vərdislərinin yoxlanılmasının forma və qaydası müstəqil olaraq müəyyən edilir.

17.8. Təlim proqramı hər bir işçi üçün onların tutduğu vəzifələrə, ixtisas səviyyəsinə və eləcə də təlimin formalarının, dövriliyinin və müddətlərinin tələblərinə əsaslanaraq müəyyən edilir.

17.9. Təlim proqramı hər növbəti təqvim ili üçün hazırlanmalı və rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməlidir. Zərurət yarandıqda il ərzində təlim proqramına rəhbərlik tərəfindən əlavə və dəyişikliklər edilə bilər.

17.10. Plandankənar təlim aşağıdakı hallarda aparılır:

17.10.1. PL/TMM sahəsində Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinə əlavə və dəyişikliklər edildikdə, habelə bu sahədə yeni normativ hüquqi aktlar qüvvəyə mindikdə;

17.10.2. PL/TMM sahəsində daxili nəzarət sistemi üzrə yeni qayda və prosedurlar təsdiqləndikdə və ya mövcud qaydalar dəyişdirildikdə;

17.10.3. daxili auditin və ya Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilmiş nəzarət tədbirlərinin nəticələrinə görə pulların leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi riskinin yüksək olduğu və bu sahədə qanunvericiliyin tətbiqi səviyyəsinin aşağı olduğu müəyyən edildikdə.

17.11. Bu Metodoloji Rəhbərliyin 17.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş təlim kurslarından başqa əməkdaşların PL/TMM sahəsi üzrə MBNP və ya Vergilər Nazirliyi tərəfindən keçirilən seminarlarda, konfranslarda və treninqlərdə iştirakları təmin edilməlidir.

18. Daxili audit mexanizmi

18.1. Nəzarət subyektlərində daxili audit mexanizmi MBNP-nin rəsmi saytında yerləşdirilmiş (www.fiu.az/aze/normativ-xarakterli-aktlar) "Monitoring iştirakçıları və monitoringdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər

əmlakin leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı fəaliyyət üzrə daxili nəzarət sistemlərinin hazırlanmasına dair tələblər” əsasında təşkil olunaraq fəaliyyət göstərməlidir.

18.2. Daxili audit mexanizmi bu Metodoloji Rəhbərliyin tətbiqi zamanı qarşıya çıxan səhvlərin və nöqsanların vaxtında aşkar edilməsi və qarşısının alınması, habelə bununla bağlı risklərin minimuma endirilməsi məqsədini daşıyır.

18.3. Rəhbərlik Qanunun və bu Metodoloji Rəhbərliyin tətbiq edilməsinin səmərəliliyinin müəyyən edilməsi məqsədilə müntəzəm daxili auditin keçirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

19. Yekun müddəalar

19.1. MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə məlumat vermiş hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər bu barədə informasiyanı yaymamalıdır.

19.2. Azərbaycan Respublikasının qanunlarında nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, pulların leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı həyata keçirilən tədbirlər haqqında müştərinin və ya digər şəxslərin məlumatlandırılması qanunla müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

19.3. Qanunun və bu Metodoloji Rəhbərliyin tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

19.4. Hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər, onların əməkdaşları monitorinq olunmalı olan əməliyyatlar barədə məlumatları bu Metodoloji Rəhbərliyin tələblərinə uyğun olaraq MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə təqdim etdikləri üçün qanunla qorunan bank sirlərinin və digər sirin yayılmasına, eləcə də məlumatların yayılması nəticəsində dəymiş maddi və mənəvi ziyana görə məsuliyyətə cəlb oluna bilməzlər.

19.5. Əgər monitorinq olunmalı əməliyyat həyata keçirilmişdirsə və həmin əməliyyatın icrasına sərəncam vermiş hüquqi xidmət göstərən digər şəxsin səlahiyyətli şəxsləri ilə müştəri və ya benefisiar arasında cinayət törətmək üçün sövdələşmə mövcud deyildirsə, eləcə də monitorinq olunmalı əməliyyat haqqında məlumat bu Metodoloji Rəhbərliyin 13-cü hissəsinə müvafiq qaydada MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə təqdim olunmuşdursa, hüquqi xidmət göstərən digər şəxslər, habelə onların əməkdaşları bu əməllərə görə məsuliyyətə cəlb oluna bilməzlər.

19.6. Qanunla qorunan bank sirlərinin və digər sirin qorunması rejiminə əsaslanaraq bu Metodoloji Rəhbərliyin 13.1-ci bəndində göstərilən məlumatların MBNP-ya və Vergilər Nazirliyinə təqdim edilməsindən imtina oluna bilməz.

19.7. Bu Metodoloji Rəhbərliyin tələbləri dövlət sirlərini təşkil edən məlumatlara şamil edilmir.